

ZELDZAME PLANTEN ZIJN KIESKEURIG

- **Alterra-ecoloog: het begint bij de bodem.**
- **Algemene planten nemen het niet zo nauw.**

Waarom vind je sommige planten overal en moet je naar andere zoeken? Wat is bepalend voor de zeldzaamheid van planten? Het is de bodem, zegt Alterra-ecoloog Wieger Wamelink. Zeldzame planten zijn kieskeurig op hun ondergrond. Een iets te hoge pH, te weinig calcium of magnesium, te veel fosfaat of een te hoge vochtigheid en ze doen het niet meer. Het antwoord klinkt als een open deur. Als ze niet kieskeurig waren, waren ze immers ook niet zeldzaam. Wamelink is het daar deels mee eens. 'Intuïtief voel je aan dat zeldzaamheid met kieskeurigheid te maken heeft. Maar zo eenvoudig is het niet. Planten kunnen door meerdere oorzaken zeldzaam zijn. Ze kunnen zich slecht verspreiden bijvoorbeeld. Het beheer kan bepalend zijn of het klimaat.' Maar het is dus vooral ook de bodem. Als de bodemparameters niet passend zijn, kan een soort het wel schudden.

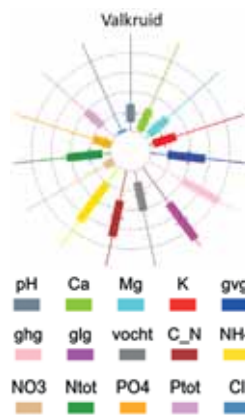
En Wamelink weet, dankzij een enorme databank die hij de afgelopen twintig jaar heeft aangelegd, van het overgrote deel van de planten in ons land wat die parameters zijn. Hij onderzocht daartoe de

bodemkenmerken van 973 planten, waaronder 190 zeldzame soorten. Hij keek daarbij naar 23 kenmerken, waaronder vochtgehalte, zuurgraad en de beschikbaarheid van nutriënten. Dat leverde 973 x 23 zogenaamde responscurves op waaruit statistisch af te leiden valt bij welke waarde de betreffende plant het 't beste doet.

WIEL

Wamelink bedacht samen met statisticus Paul Goedhart (PRI Biometris) een fraaie manier om dit een beeld te brengen: een wiel waarbij elke spaak een parameter voorstelt. In een oogopslag is het verschil tussen algemene en zeldzame soorten te zien: de zeldzame zijn kieskeurig en hebben korte spaken. Ook statistisch is het verschil volgens Wamelink evident. De zeldzame soorten blijken voor vrijwel alle 23 bodemvariabelen significant kieskeuriger. Dat wil zeggen: ze tolereren per bodemparameter maar een kleine range rond hun optimum.

'Het bewijs is hiermee geleverd dat bodemparameters belangrijk zijn, wil je een bepaalde soort in stand houden', duidt Wamelink het belang van zijn werk. Sterker nog, hij kan voorspellingen doen. 'Geef mij een bodemmonster en ik kan je vertellen of en welke zeldzame soorten er op voor kunnen komen. Ik kan beheer-voorstellen onderbouwen en zeggen of het zin heeft om bepaalde maatregelen te nemen of niet.' RK

Links: valkruid, een in Nederland zeer zeldzame plant.

Boven: het wiel waarbij elke spaak een parameter voorstelt. Zeldzame soorten zijn kieskeurig en hebben korte spaken.

VISIE <<

Boycot leidt tot prijsval

De Russische boycot schaadt de Nederlandse groente- en fruitsector, vooral omdat de groenten sterk in prijs daalden op de Europese markt. Dat zegt Siemen van Berkum van het LEI.

Hoeveel groenten exporteerden we naar Rusland?

'Vorig jaar exporteerden we groenten en fruit ter waarde van zo'n 400 miljoen euro naar Rusland, maar om het schadebedrag vast te stellen moet je niet naar die exportcijfers kijken. We gaan er namelijk vanuit dat de tuinders op de boycot reageren door andere markten te vinden – al is dat niet gemakkelijk – en door het aanbod te verminderen.'

Hoe bepaal je de schade voor de tuinders dan?

'Je moet kijken naar het prijseffect. Door de boycot is de prijs voor groenten en fruit op de Europese markt ingestort. Aanvankelijk was de prijsdaling 70 procent voor tomaten, nu herstelt het wat. Wij gaan ervan uit dat de prijzen zich de komende maanden nauwelijks herstellen. Op basis daarvan komen we op een schadebedrag van 440 miljoen euro voor de tuinders tot het einde van dit jaar.'

Maar ik lees dat sommige groenteprijzen weer bijna op het oude niveau zijn.

'Ja, dat kan verwarrend zijn. Door de goede zomer hadden de Nederlandse telers in juli een topogst met navenant lage prijzen. Een prijsstijging lag nu in het verschiet, maar door de boycot daalde de prijs juist. Zonder boycot was de prijs hoger geweest.'

Waarom is dat effect op de prijzen zo groot? De export naar Rusland was maar een klein deel van de omzet.

'Omdat er een structureel probleem is in de groente- en fruitsector – er is overcapaciteit, het aanbod is groter dan de vraag, de prijzen waren al laag. Vlees en zuivel valt ook onder de boycot, maar daar is geen overcapaciteit en daar verwachten we dus geen prijseffect op de Europese markt.' AS

STELLING

'A good stupidity test can be more valuable to society than the average intelligence test'

Andre Meriac, promoveerde op 28 augustus in Wageningen